

Ibi: vnde cuius interdictis

154. Constituitur dominium in Civitate generali personali interdicto affecta centuria hanc incurrit, Pat. Suec. disp. 3. sect. I. n. 16. Tusch. ubi proxime n. 13. Bonacini. punct. 1. m. 19. Senis sup. n. 5. vers. Sed si non effert, Albert. vers. Respondeo durante, Palud. in 4. disp. 18. quest. 8. art. 1. b. Quod secundum qnod limita si iam omnibus extinctis ciuiis interdictis, alij ad eandem Civitatem habitandum accedant, ibique dominium constituant, Alter. vers. Respondeo cum dicimus.

155 Similiter puer, qui erat vslus rationis
experts tempore, quo cospit ciuitas esse
interdicta, quanvis tunc non innodetur
censura, ut nuper aiebamus, tamen si in-
terdicto durante vslum illum habuerit,
interdicto deinde subiacet, Pat. Suar.
disp. 36. sect. 2. n. 9. Bonacin. ubi proxime.
Idem de aente dicendum est, si resipisci-
cat, cum eadem militet ratio.

Ibi: Sic è contrario ciuis interdictus.

156. Cuius sub generali interdicto populi
comprehensus, qui nullam caulam tril-
buit, leuē culpam admisit, alio domiciliū
transfervens a cœlura liberatur, Pat. Suar.
disp. 3.8. num. 16. 18. D. Couar. sup. num. 6.
v. s. Quod si persona, Sylvestr. vbi prox. mē
n. 10. Bonac. d. n. 19. Tusch. d. conc. 276.
n. 19. Sen. sup. n. 4. 5. ver. Simile est. & ver.
Si non esset Alter. ver. Secundō hoc.

157 Idem est, si communitas dislocatur,
nam inculpabiles ab interdicto immu-
nes remanent, Pat. Suar. *vbi proxime n.*
15. eadem ratione potest dici à censura
eximi, qui durante interdicto, quo ligat-
ur, in amentiam incidit, nam hic ad deli-
ctum minimè prolibebitur, cum eius
assentientia rationalis non sit, quæ solem
est verita, ut ex Sanch. diximus *sup. num.*
15. 1. sepcili voto propter superuenientem
cum amentiam in loco sacro non pote-

tem amentium in loco factio non poterit, nisi mentis compos posset, quia punitio sepultura respicit cadaver, quo anima, rationeque caret, sufficitque aliquid quando hominum hanc centuriam incurrit, ut sacra sepultura tradi nequeat eius cadaver, nisi ab inviato, quianus in eo, qui à tempore impositi interdicti mentis erat impous aliud probauerimus, d. 151, quod optimè conuincit ratio, quā affert Bonac. punct. 5. n. 9, à nobis latus ibidem.

158 Aliter omnia præmissa se habere, fa-

milia interdicta, putat Bonac. d. punct. 1. num. 16. inquit enim, accedentem ad familiam interdictam, vt familiari sit, non interdici, è contra qui à familia eadem dicitur, non eximi censura, quan-uis fit inculpabilis; sicut hoc interdictum generale non est. Alter. vers. Ut sciamus. Sed hæc ratio non omnino conuincit, cum quod personas de familia generale sit interdictum.

Ibi: Primum quod si iudex.
Interdicta ciuitate interdicto persona-¹⁵⁹

Interdictum est etiam per consequentiam censetur lo-
cuseidem censurę subiici, ita ut in eo ne-
queant, abhuc exclusis interdictis, Diu-
nalia celebrari. Hoc tenet itidem, ac latè
probat D. Conat d. §. 1. num. 7. vers. Se-
cundo hic est adnotandum, Valent. tom. 5.
disp. 7 punct. 2. vers. Quartio, Nauar. sup.
cap. 27. num. 168 Tusci num. 12 pro qui-
bus facit text. in cap. quod normulis 25. de-
privileg. cui tam in respondebit potest, ibi
fermonem esse de interdicto locali, vt
patet ex verbis: *Con mune terre, quæ ad*
loca referuntur, cap. cū in partibus, §. vlt.
de verb significat.

Contrarium verò aduersus D. Couar. 160
docet Alter. ^{sup. cap. 6. vers.} Verum contra-
ria, Domin. Sot. dis. 2. 2. quæst. 3. art. 1.
Pat. Sur. disj. 32 secund. vñ. num. 32. vbi la-
tè probat adiecens cap. 1. de iur. in 6.
quod sanè glof. ibi verb. ipsorum, rectè in-
terpretatur, nam illud. Terra ipserum,
non denotat, generali interdicto perlo-
nali esse locale addēdum, sed quod prop-
ter contumaciam vniueritatis interdi-
ctæ, censura extenderit ad omnes, qui
eius iurisfalcionis subiiciuntur, & ita cue-
niet, vt propter culpam Superioris in-
nocentes plectantur. Posset nihilominus
hæc sententia vt æquor defendi, ne poe-
narum extensis concedatur.

Ibi: Secundum, is, qui habitat in loco interdicto.

Interdicto generali personali ligatus, 161
qui culpa reus non est, potest in loco Sa-
cro non interdicto leprosum, g. oit. in cie-
meut. I. verb. nominativum de seipsum. Dian-
pat 5. tract. 10. resolut. 66. l. pat. Stuar. dipp.
35 secil. 3. inn. 2. vbi probat ex extra vagis
ad exitandam, Cornej. de interdict. disp. 3. §.
5. quæst. 2. Mar. Alter. dipp. 6. cap. 5. vers. Si
autem loquamur, Bonacind. punct. 5. n. 4.

Varia. Resolut. Lib. II. Cap. IX.

15-I

- Vgolin. tab. 5. cap. 9. § 4. &c alij. Atque ita ampliandum est, quod D. Couat. docet in præsenti, nam à fortiori qui nullo modo interdictus est, et si decedat in loco, vbi est interdictum generale locale, aut personale, poterit ad locum non interdictum defert, vt ibi sacre lepitura tradatur, si tenent Alter, vbi proxime disp. 1. vers. Dicimus secundo, Bonacrin. num. 5. Henr. lib. 1. cap. 4. num. 4. Reginald. lib. 32. tract. 3. cap. 28. num. 37. Pat. Suat. disp. 35. foli. 1. num. 3..

Vers. His omnibus accedit.

62 Cum Scyllaceni duos Episcopos suos continuo interfecerint, Gelasius Papa in cap. ita no[n] 25. quæb[us] 2. decreuit, vt ciuitas illa dignitate Sedis Episcopalis priuaretur, ex quo textu notantem communiter DD. quamcumque ciuitatem, quæ pro prium occidit Pastorem, similiter esse puniēdam, modo ille iam suifit in Episcopum conlectatus, de quo Ricciul. de iuri personar. ext. grem. Eccles. lib. 3. cap. 7. n. 9. Bonacrin. sup. punct. 6. num. 3. Farinac. in præs. ton. 1. quest. 112. inspect. 2. num. 131. Baiard. in addit. ad Clar. 6. fin. quest. 77. num. 29. Menoch. de arbitrar. cas. 598. num. 22. idem docet, si communantes Car dinalem interficiat, Fariuac. quest. 24. n. 122. similiter plebitur, si impedit In quisitoribus minus laium exercere, vel Summi Pontificis electionem fieri, cap. ad abolendam 6. Ciuitas de heretic. cap. vbi periculū 3. 6. Ciuitas de elect. in 6. Menoch. num. 23. 24.

AD CAPVT
Nonum.
SVM MARIVM.

1 Persona est commissaria etia[m] delicto.
2 De ratione persona. ¶ n. 3. 4. 5.
6 Index persona non tenetur, qui perpetram in dicat in causa criminali, ¶ n. 7. 8.

9 Quando obiectores crimina in iudicio ad inscriptionem tenebantur.
10 Inscriptio quid sit, & quo forma sebat.
11 Accusatores olim non probantes p[ro]nam obiecto eti criminis sustincent, hodie iudicis arbitrio coevertur.
12 Calumniator punirex actis iudicis, in quo calumnias est.
13 Telliis, qui in causa, ex qua p[ro]na corporis est iroganda, falso contra innocentem deposit, quomodo plebitur; & num. 14. 15.
16 Homicidium quia p[ro]na est dignum, & an valeat statutum pecuniariam tantum pro illo inferens; & que ad num. 26.
22 In coercendis delictis potius in leuitatem, quam in rigorē propendendum.
23 Grauiora delicta acris punita.
24 Iactura maxima patrimonij grauius p[ro]na existimat.
25 Occidens in rixa extempore quomodo puniatur, ¶ n. 26.
27 Pro defensione honoris licet iniuriantे occidere in continentia.
28 Persona ministrat ei, qui post multum temporis punitur, & que ad n. 34.
35 Sacri eloquij interpretatio traditur.
36 Nobilis quando mitius, vel acris puniatur, quam plebeius, ad n. 40.
41 Que personae torqueri non possint, ad num. 45.
46 Que probatio requiriatur nobilitatis, & reus non torqueratur.
47 Torqueri qui non possunt, quando metus tortura eis elicite infatur.
48 Confessio tormentis, aut metu eorum extorta à persona privilegiata non tenet.
49 Nobilis sui privilegio renunciare non potest, ut torqueratur.
50 Privilegiati pro quibus delictis tormentis subiungantur.
51 Nobilis signominiose plectendis non sunt, limita, n. 53. 57. 58.
52 Reus lege Maiestatis torquetur nulli obstante privilegio.
54 Nobilis reus lege Maiestatis in Hispania decapitatur.
55 Furcarum supplicium de capitulatione lemitus, sed turpius.
56 Diuities nobilium privilegij non gaudent.
59 Mandans & execuens delictum paviter puniuntur, limitatur ibi, & etiam quoad consilientem, & auxiliantem, n. 60.
61 Qui non habet in bonis, vel honore careat,

- luit in corpore, limitat, num. 64.

62 *Habens in bonis non auditur volens potius corpore luere, quam pœna solare.*

63 *Nobilibus pœna pecuniaria propter inopiam incorporandam commutanda non est.*

65 *De pœna afflictionis manus, aut alterius membris.* n. 66 67.

68 *Reus in aliqua arte, vel scieciâ insigni pœna mortis interroganda non est, usque ad num. 72.*

73 *De penis furti lati simile agitur ad n. 100.*

9. *Delinquentes publicâ autoritate interficerentur.*

101 *Index porci, iusta existente causa, pœnas legi temere, vel aggrauare, de quo ad num. 129.*

116 *Judices Ecclesiastici an possint pœnas pecuniarias pro delictis irrogard ad n. 120.*

121 *Quibus applicande, usque ad n. 124.*

125 *Episcopi utrumvis habeant.* n. 126.

127 *Episcopus, cuius ve*Vicarius* fiscale crea-
re potest.*

128 *Bona Clerici hereticis cui applicentur, ad
num. 130 quid in Hispania, n. 136.*

131 *Bona hereticorum cui applicentur, ad
num. 137.*

138 *Index Ecclesiasticus si confiunctionem bo-
norum hereticis in sententiâ omittat potest.
Filii eius bona occupare.*

Poena quomodo commensuranda delicto, facti, & personarum qualitate pensa.

- Inter delicta, & poenas proportionem
esse feruandam, ne statuta iustitiae perpe-
ram in lenitatem, aut se fuitiam inclineret,
ratio naturalis fuaderet. Sic primus homi-
cida, quod fratrem pererat, le occidere
dum pertinuit, supplicium simile ieceleri
explicans, Genet. 4. vers. 14. *Omnis igitur*
qui viderit me, occidet me. Quod utique tu
Divino, tum humano iure cernimus co-
probatum, Leuitic. 24. vers. 19. *Qui irro-
gaverit maculam cuilibet ciuitatum suorum;* si
cuit fecit, sic fieri ei, Apocalyp. cap. 13. vers. 9.
Qui in captivitatem duxerit, in captivitatem
vadet, & cap. 18. vers. 7. *Quantum glorifi-
cauit se,* & in deliciae fuit, tanquam de illi
tormentum, & lucub. cap. 2. in fine, deitj. 9.
fiant a maior, part. capit. cap. ult. §. Illud
autem, de penit. 6. Clement. 1. §. Nec su-

per eod, tif. cap. non afferamus 2. 1. 24. queⁿ
1. cap. querat hic 4. de patenti. disp. 3.
Trident. s. f. 2. 24. cap. 8. 1. 5. in fine, tif. 9. lib. 3.
Recopilat. l. vlt. tit. 6. part. 7. 1. 8. tit. 3. de lat.
part. l. respicendum 1. 1. 5. de pa. n. vnic. 9.
Quo multo, c. de rapt. virgin. Authent. com.
nes peregrini, in fine, C. commun. de successione.
Notant D. Thom. 2. 2. queⁿ. 39. art. 2. ad
1. Pat. Suar. de confur. disp. 36. seit. 3. num.
5. & in opuscul. dist. de iust. Dei. seit. 5. n. 17.
vbi de iustitia Diuina, Cardin. Tutch. pra-
dicata. conclusion. lit. P. conc. 211. num. 1.
Thom. de Bene de immunit. Ecclesiastis.
tom. 2. cap. 10. dub. 4. num. 22. Card. Lug.
de iust. & tur. disp. 1. seit. 3. n. 58. Menoch.
de arbitrio. lib. 2. cap. 206. nu. 1. Pat. Vazq.
in 1. 2. tom. 2. disp. 173. cap. 3. num. 15. Mar.
Alte.. de confur. tom. 1. lib. 5. apf. 21. cap. 1.
verf. Secundo confirmatur ex illis, Gutier.
practicar. lib. 4. queⁿ. 16. n. 9. Guazzoli.
de defensione. recor. defens. 33. cap. 4. num. 3. Ant.
Gom. variar. lib. 3. cap. 6. num. 7. Surd.
ccl. 7. num. 30. 31. Caball. de homicid. num.
209. Carleual. de iudic. tom. 2. tit. 3. disp. 3.
num. 29. ad finem, Paz in prox. tom. 1. part.
5. cap. 3. 9. - num. 18. Cicero. lib. 1. offector.
num. 2. caenundam est etiam, inquit, ne maior
potia, quam culpa sit, Lyc. Apulei. lib. 7.
ash. aur. libl. Nee seit & collegy, nec manufer-
dini singularum, ac nec mea demodestis
conguit, pati vos ultra modum, delictique
se uter terminum. Horat. lib. 1. satyr. 3.

*Ad iste
Regula peccatis, que per nas irroget aquas,
Nec secura dignum horribili scilicet flagello.*

Ibi: Sic & lege Mosaica.
Similiter legitur Leuit. 24. vers. 20.
Fractu ram pro fractura, oculum pro oculo,
dentem pro dente restituet, qualem insfixerit
maculam, talem sustinere cogetur.

Ibi: Item, & lex duodecim tabularum.
Hanc duodecim tabularum legem alliteratam legendam est post Cuiac, & Festum afferit Iacob Reruard ad leg. duodecim. reb. cap. 23 de iuriis & famos. libert. canique in hunc modum restituit: si membrum ruperebit, ne cum eo pacet, talio esto. Circa quam est aquartendam, cum, cui membrum in

- Ibi: Nam licet eam existimet acerbam.
Talio acerba quoque via fuit Seneca
de ira lib. 2. cap. 32. In hunc solum, ait, ver-
bum est, quidam pro iusto receptum, ulio,
Et talio non multum differe, nisi ordine Ea la-
nè acerbitas forsan propter duritiam cor-
dis Hebreorum fuit opus, Marc. 10. ver.
5. quos in virga ferrea regere oportebat,
Psalm. 2. ver. 9. nam & leges Diuinæ cis-
quibus imponuntur, adaptantur, nec semel
per fuit præceptum, quod per se melius
erat, sed quod magis expediebat intra iu-
stitiam ac rationis naturalis limina, ut pa-
tit in repudio, & allijs, de quibus Matth.
cap. 5. à vers. 20.

e. mpor. 1. num. 62. Anton. Gom. sup. cap.
13. num. 6.

Sed in la praxi iniquè indicans iudicis arbitrio coercetur, ut resoluunt Menoch. d.lib. 2. cap. 3. 41. - 342. Bouadil. rom. 1. lib.
2. cap. 11. n. 27.

Ibi: Olim sanè accusatores regulariter, Olim accusatores per inscriptionem ad probada delicta attingebantur, Pet. Greg. lib. 32. cap. 7. num. 6. Non sic inscribentur denunciantes, vel per exceptionem crimen in iudicio obijcentes, ut obseruat Barbo, in collectan ad cap. super his 16. nu. 1. de accusat. vbi probatur, Paz d. part. 5. cap. 2. §. vnic. num. 3. Quanuis calumnia denunciante plectendum esse, venire fit, Aldrete de religio, disciplin. lib. 3. cap. 23. num. 8. Bern. Diaz in prax. casum cap. 6. Paz vbi proximè. Nec nos qui calumniōsè crimen obijcente excipiendo, ut probauimus, lib. 1. cap. 1. num. 5. 6. in fine. Vnde denunciatores in Gallia debent le subscire libro denunciacionum, Pet. Gre-
gor. num. 7.

Ibi: Imò, & nunc hanctalionis pānam

- Index, qui omittit iuxta criminis qualitate poenam imponere delinquenti, suplicium idem sustinet, quod in alium exequi neglexit. l. 20. tit. 6 lib. 3. Recopilar. Greg. Lop. in l. 25 gls. 3. tit. 22. part. 3. Clar. in prax. crimin. lib. 5. §. fin. quaf. 85. num. 10. ver. Caneaut. Mariana de ordin. iudicior. part. 6. num. 191. Didac. Perez in l. 1. vers. Taurum aut. tit. 1. lib. 8. Ordinam. Ioan. de Platea in l. quoties. C. de exercitorib. tributorib. lib. 10. Decian. tract. crimin. lib. 5. cap. 51. n. 26. Aull in cap. 2. Prætor. verb. enj. iusticia, num. 7. 8. Tiracleu. de pen. temper. in prefat. num. 9. Bouad d. lib. 5. cap. 3. num. 30. Gutier. dedelict. quaf. 64. num. 28. Abbas in c. 2. num. 5. de maledic. Menoch. de arbitrat. lib. 1. q. 96. n. 11. Tusch. lit. P. conc. 255. n. 35.

7 Similiter talioni subiicitur index, qui poenam graviorem, quam delictum portulat, imposuerit, aut insontem damnaverit. l. 25. tit. 22. p. 3. l. 1. tit. 8. part. 7. l. 1. 9. Prætor. l. 1. q. 4. ff ad leg. Cornel. defscar. Bald. in l. 1. col. 5. C. ex delict. defunctor. Bouad. ubi proximè. Gregor. Lop. Jup. Auendia. de sequend. mand. cap. 2. num. 2. vers. Siquidem. Matien. in dialog. relator. part. 3. cap. 33. num. 6. Paz d. tom. 1. part. 1.

cuī. juncta glof. ibi verb. Periferutur. ff. de accusat. & Cuicac. in paratrit. ad eundem titul. Pet. Gregor. sup. d. cap. 7. à num. 2.

Quoniam de iure accusatores si in accusatione deficerent, criminis oblecti poenam patiebantur, sese ad eam subeundam per inscriptionem alfringebant, sed haec fam ab aula recesserunt, & calumniator iudicis arbitrio coeretur, vt aduentunt Greg. Lop. in l. 1. + glof. penult. tit. 1. part. 7. Menoch. Jup. cap. 3. 22. num. 3. Pichard. in princip. num. 35. inf. de public. iudic. Pacian. de probat. lib. 2. cap. 21. num. 141. Gali de pac. public. lib. 1. cap. 9. num. 3. Bouadill. d. lib. 5. cap. 2. num. 93. 94. Paz d. part. 5. cap. 3. §. 6. 4. num. 51. Farinac. in prax. crim. quaf. 16. à princep. Ant. Gom. lib. 3. variat. cap. 11. num. 3. vers. Item add. & in l. 83. Taur. num. 7. Patlador. different. 139. num. 2. Clar. sup. quaf. 8. 1. num. 3. Tusch. lit. P. cone. 23.1. num. 3. Pet. Gregor. d.c. 10. n. 3. Guazzini. sup. defens. 3. cap. 13. à princep. Caball. quaf. crim. cap. 167. num. 2. Scacc. in tract. crimin. cap. 51. à num. 7.

Est adnotandum ad punitionem caluniatoris non de scidētrari nouā causā cog-

nitionem, sed ex eisdem actis accusacionis, quam per calumniam instituit, plecti posse. Clar. quest. 69. num. 9. Paradox. sup. num. 3. & probatur ex l. 1. C. de calumniantibz.

Ibi: Qua instissimè, & hodie seruabitur.

13 Tefls, qui in causa, ex qua corporalis pena venit infligenda, auctorius innocētē falso deposituerit, talionem debet sustinere. Sic legitur Deuteronom. 19. à vers. 18. Cumq[ue] d[i]c i[n]t[er]sime persecutantes inuenient falsum testimoniū dixit eccl[esi]a fratreū sum mendaciu[m]: redit ei sicut farciū suo facere cogitauit, & paulo inferiū, vers. 21. Non misereberis cius, sed animā pro anima, oculū pro oculo, dentem pro dente, manum pro manu, pedem pro pede exiges. Daniel. 13. vers. 6. cap. 33. quest. 5. l. 4. tit. 17. lib. 8. Recopilat. 1. t[er]tiū 13. part. 2. l. 26. tit. 11. p. 3. d. l. 1. tit. 8. part. 7. notant loſeph. lib. 4 antiquitat[er] cap. 6. Ant. Gom. d. vers. Item addit. Menoch. cap. 306. à princip. Bouad. sup. lib. 3. cap. 2. num. 78. Gregor. Lop. in d. 26 glof. 3. Dueñas, reg. 27. ad fin. D. Couar. in cap. quanuis, part. 1. 6. 7. num. 9. in fine, vbi latē. Eruditio[n]e p[ro]na f[ac]ili testis à num. 6. de part. lib. 6. Clar. sup. lib. 5. 9. Falsum, num. 5. Vbi addit. lit. G. Monocada ad Crotum de testibz. part. 9. num. 38. Bolz. sup. tit. de op[er]at. cont. test. n. 104. Simanc. de Catholicō infinit. tit. 64. rubric. de testibus num. 100. ver. Qua p[ena] locum habet, Azuedor in d. 4. num. 49. cum seqq. Gom. Arias in l. 83. Taur. num. 8. Peguera decisi. 19. num. 5. Pet. Greg. Syntagmat. lib. 36. c. 5. num. 12. Balaard. ad Clar. 9. fin. quest. 81. num. 1. Guazzin defens 28 c. 18. à princip. vbi late. Pet. Caball. sup. cap. 165. à num. 12. Idemque de inducente fallo testis in huiusmodi causis docet Guazzin. cum alijs, num. 7. 8.

14 Sed, lec[u]to statuto, secundum lus cōmune dubitatur, an non sequuo effectu punitionis in infoncte fallus testis pe[n]am talionis debeat sustinere? De quo per Farinac. de testibz. quest. 67. 9. l. 1. à num. 15. qui num. 17. reoluit, pe[n]a arbitriaria esse punendum, Guazzin. n. 3. Caball. n. 14. cum alijs.

15 Quæque procedunt, siue testis fallatum dicat, siue interrogatus per dolum veritatem occulet, qua detecta, reus a pe[n]a corporali liberaretur, Tindar. tract. auct.

lib. part. 1. cap. 9. num. 5. Farinac. vbi proxime, num. 14. Nam utroque modo falso talis crimen perpetratur. D. Couar. vbi proxime num. 8. Angel. in l. argentarius, 9. fin. num. 3. ff de edend. Alex. ibidem col. 1. Paclan, sup. lib. 1. cap. 66. num. 157. & diximus, lib. 1. cap. 2. num. 16.

Num. 2.

Homicidium ultimum (upplicio plectē) 16 dum est, Apocalypf. 13. vers. 10. Qui in gladio occiderit, oportet eum gladio occidi, cap. vlt. 3. dist. l. 1. l. 3. c[on]tra alijs sit, 23. lib. 8. Recopilat. l. 6. tit. 8. part. 7. l. penult. ff ad leg. Cornel. de scīar. l. 5. quis alijus sit 3. 8. 9. Qui abortionis, ff de p[er]n. l. p[er]n. t. C. ad leg. Cornel. de scīar. l. quoniam multa 6. C. ad leg. Iul. de vi, 6. Item lex Cornelia de scīarijs, inf[er]. de publ. c. iudic. Tutch. lit. H. conc. 14. 8. nu. 1. Azeu. in d. 1. 3. Recopilat. num. 2. Ant. Gom. d. lib. 3. cap. 3. num. 1. Menoch. cap. 27. 9. in fine, Iul. Clar. in prax. 9. Homicidium, num. 18. Cyiac. controveriar. tom. 2. contro. 355. vbi si statutum esse Mantua tellatur, Gregor. Lop. in l. 15. glof. 1. tit. 8. part. 7. Bolz. sup. tit. de homicid. num. 109. Carrer. in prax. cod. tit. fol. 27. 2. Pichard. latē in d. 6. Item lex Cornelia, ex num. 4. Cancer. variar. part. 2. cap. 11. num. 73. Pet. Gregor. Syntagmat. lib. 36. cap. 15. num. 10. Caball. de homicid. num. 105. Farinac. in prax. tom. 2. quest. 126. n. 41.

Apud Ägyptios homicidæ mortis poe[nit]nam sustinunt, Diodor. lib. 1. cap. 16. bra[ves]iles reu[er]tu[m] strangu[li]andum tradun[er]e occisi propinquis, quibus de iure vindicta competit, quod du haberet nequeat, eius filiæ, aut forores, vel cognata ipsi in seruitute dantur, Theat. vit. hum. verb. p[er]pn., vbi de pe[n]a homicidii. Brutum quoque propter hominem occidum similiter punitur, Exod. 21. vers. 28. Si bos corrui percussit virum, aut mulierem, & mortui fuerint, lapidibus obruerit, &c. Burgundia ita terueri, testis est Gild. Pap. def. 23. 8. qui asserit, te vidisse luem furca luppenum, quia puerum peremerat. Imò inanimata ex eadem cauia perire subentur, nam statua quādā cum hominē op[er]at. persiflet, vt in mare deliceretur, fuit dānata, vt refert Pet. Greg. vbi proximē, n. 9.

Ibi. Deinde quod pe[n]a pecuniaria.

Non valere statutum, quod sola pe[n]a,

pe-

pecuniaria homicidas coercent, sustinet Iul. Clar. sup. n. 19. Tusch. n. 13 Guazzin. de defens. reor defen[si]on. 3. cap. 6. n. 4. Roland. cons. 98. num. 26. lib. 1. & cons. 3. num. 39. lib. 2. L. cob. Ayer. in repet. l. 27. v. m. part. 2. à num. 20. ff de iust. & iur. Ign. in l. 1. leg. Cornelia, 6. Vlt. n. 62. ff ad Syllania. & plurimi alijs, quos referat Farinac. quem viideas in prax. tom. 2. q. 119. in p[er]f. 2. n. 27. Ex quibus constat, hanc opinionem valde communē esse, cui suffragant illud Num. cap. 35. vers. 31. Non accipit[er]is premium ab eo, qui reu[er]s[er]it sanguinis,

29 Quod, cum delicta solū pecuniæ multa punitur, homines p[er]terram diuities faciēt delinquunt, norant Bouabdil. tom. 1. lib. 2. cap. 11. n. 17 in fine, Farinac. d. q. 119. nu. 36. Huc spectat quodde Lucio Neratio refert Gell. d. cap. 1. his verbis: Lucius Neratus fuit egregie homo improbus, atque immani recordia. Is pro delectamento habebat, os hominis liberi manus sua palma verberare, eum seruus sequebatur, crumenam plenam ofiis portans, & quæcumque de palma uera, numerari statim secundum duodecim tabulas quinque & viginti ases iacebat. Etenim acerbitas pieru[n]que viciſſid[er]i maleſici beni[us] atque caute[us] ueniendi disciplina est, vt inquit Gell. vbi proximē, in fine, Socrates apud Plutar̄ch. lib. 2. te legib[us] aiebat, ciuitates optimè gubernari, cum iniulti dant poemas, & faciliter venia incituent exhibet delinquendi, cap. 21. Clericorum 13. q. 1. de vit. & honest. Cleric. Petr. Greg. lib. 32. cap. 2. n. 3. Lotter. de re beneficiar. lib. 3. q. 18. num. 198.

20 His accedit, pe[n]am pecuniariam omn[is] corporali leuiorem esse, l. in seruorum 10. in fin. ff de p[er]n. Bart. in l. 1. in fin. eod. lat. in repet. l. admonebit. n. 221. ff de uretrar. Deci. in l. q[ui] quis id quod n. 24. ff de iurijūd. omni. iudic. Gran. mat. vers. 17. n. 17. & vor. 23. num. 22. Menoch. de arbitr. lib. 1. q. 90. n. 39. Unde iniquum videatur, illam dimitat irrogari probomicidio, quod inter grauiſſima crimina ueneratur, Bernard. Diaz in prax. cap. 97. n. 1. Et enim detestabilis peririo, Lessi. de iust. lib. 2. cap. 42. dub. 75. Bellamer. in cap. duo malæ, nu. 3. dist. 13. Angel. in summ. verb. periarium, n. 8. Horribilis adulterio, cap. 5. quod verius 9. 33. q. 2. vbi glof. verb. adulterium. D. Thom. 1. 2. q. 100. art. 6. in corpor. in fin. Sol. de iustit. lib. 5. q. 1. art. 3. Cor-

ral lib. 2. miscellanear. c. 11. De culis delicti atrocitate egit, latē Pichard. in d. 9. Item lex Cornelia.

Ibi: In contrarium adducitur textus.

At statuum iudicūm esse ac valicūm, quo homicida dunt: xat pecuniā mūtetur, communi itidem opinione defenditur, quam tenent Balz. in l. data ope a nu. 12. C. q. 9. accus. n. p[er]f. 2. n. 27. Ex quibus constat, hanc opinionem valde communē esse, cui suffragant illud Num. cap. 35. vers. 31. Non accipit[er]is premium ab eo, qui reu[er]s[er]it sanguinis,

Circ[us] cunctum iuxta legē Moysi. n. 18. Eolognet. in l. 1. n. 24. ubi probat latē. ff. quod qu[s]q[ue] iur. Decian. tract. crimin. lib. 9. cap. 20. nu. 26. Addit. ad Roman. sing. 7. 14. & alijs non pau[er]i, quos congerit Farinac sup. n. 28. Sic Longobardi constituerunt, lib. 1. tit. de militer. liber. homin. l. 1. 4. 13. cum alijs. Si certō pecorum numero homicidium luebant, Sab. lib. 2. En. 6. Mēphitæ vero homicidas ab oppidis, & commercio exterminabat, donec à Gimpophilis expiatentur, Diodor. Sicut. de reb. antiqu. lib. 2. Apud Anglos pro primo homicidio rō in manu unitra sub pollice litera M inu[r]rit, nam illi homicidium, Murde, vocant, vt si polica idem scelus repeatat, debitas penas det, Polydor. lib. 26. Argile. his. Pet. Greg. sup. lib. 37. cap. 2.

Vers. Quanuis culpe, & delinquentium seclera.

Sed cum humano iudicio æquilibriū inter culpam, & pe[n]am exacte contulit, pen[al]e impossibile sit (Deus enim est qui suppliciorū metas agnoicit, c. querat hic, de p[er]n. aift. 3.) propriæ circumstanciarum multiplicitem varietatem, ex quibus pe[n]as quoque variari necesse est, c. sicut dignum 6. de homicid. l. aut facie 16. ff. de p[er]n. l. 8. tit. 31. part. 7. vbi Greg. Lopez glof. 1. Caball. vbi proximē, n. 209. Ant. Gom. d. lib. 3. c. 6. n. 7. Leottard de iur. q. 3. 8. n. 20. vbi de pe[n]a conventionali pecuniaria. In mitiore m[od]i partem benigne nobis propendendum erit, maxime vbi non reperitur atrocitas, cap. in p[er]n. 49. d[omi]n[us] iur. in 6. clement. 1. 9. & et super p[er]n. 1. 8. de p[er]n. aift. 1. 1. reficiens 11. 1. penult. ff. de p[er]n. Notant Caball. resolut. crimin.

crim. cas. 273. num. 6. Gill. practicar. obseruat lib. 2. obseruat 138 num. 9. Guazzin. sup. defens. 33. cap. 12. num. 5. Surd. def. 48. num. 13. Cyriac. tem. 2. controu. 289. n. 21. Pacian. le probat lib. 2. cap. 14. num. 9. Paz sup. tom. 1. tempor. 5. num. 65. cum melius sit. delectum aliquantum tunc in punctum re linquere, quam modum iuste vindicationis excedere, argument l. absentem 5. § 1. f. de p. Vnde sit, ut minus peccet qui in iuste mittere, quam propter feueritatem iuste iustitia deviat, cap. alligant 26. que. 7. ibi: Deinde esti erramus: modicā punitentiam imponentes? nonne melius est propter misericordiam rationem reddere, quā propter crudelitatem? Simanc. de Catholice. infinitus tit. 46. num. 85. Ant. Gom. vbi proximē. Paz d. tom. 1. part 5. cap. 3. 9. 12. nu. 104. Bald. cns. 403. vol. 3.

23 Illud vero iuste poenis imponendis maxime est attendendum, ut grauiora criminis acerbo supplicio; ac maiori coegerantur, leuiora minori, quem ordinem ipsa iustitia Diuina obseruat, que rameti non ad aequilibrium pectat hominiū tcelera, tamē quanto grauiora sunt illa, tanto acerius coegerit iuxta geometricalam, vel arithmetican proportionem, ut docet Pat. Suar. in opuscul. disp. de iust. Del. sect. 5. num. 17. Caramuel in Theolog. fundam. num. 1670. vbi air. hoc verū, etiā delicta etiū sunt pœci, & quapropter ex qualitate pœci grauitas, vel leuietas delicti cognoscitur, cap. non afferamus, infine 24. que. 1. Cabali. cas. 197. num. 5. Farinac. in prax. q. 18. n. 83.

24 Est de mente omnium DD. ques laudamus sup. num. 21. ad iustitiam statuti punitentiola pecuniaria poena homicidii desiderari, quod quantitas soluenda non sit contum pœbi, sed tanta, ut possit homines deterre, & præterea iustitiam cautam debere interuenire cum D. Couar. affirmant Decian. sup. num. 25. Farinac. num. 36. Nec quidem leue supplicium existinanum est, si forte homicida rotu aut maiori parte sua substantia priuaretur, per quod paupertatem incideret, argument. I quisquis §. 1. C. ad leg. Iul. M. ieijs. prout caurom est Longobardorum legibus in casu speciali. I. 19. dict. tit. de homicid. liber homin. Pecunia namque aderit ad vitam necessario desi-

deratur, vt aliquando hominis anima nō cupetur iuxta illud Hesiodi.

Pecunia est anima iusti sc̄is mortalibus. Quod refert Baiza decip. debitor. cap. 2. num. 31. Roiz. Lituan. decif. 3. num. 315. Aliquando vita dicatur, glori. verb. vitam in l. aduocat 4. C. de aduocat diuisor. judicior. Tiraquel. in l. si in qua verb. facultatum. num. 1. C. deroeo. donat. & de nobilitate. cap. 31. num. 364. Gigas. conf. 32. num. 36. Clar. d. §. Homicidium. num. 25. D. Couar. de matrimoni. part. 2. cap. 3. §. 4. ex. num. 30. & apud Plutarch. in libel. an adiudicemt licet audire poemata?

Pergunt alij mihi rodere vitam.

Vbi vīta pro facultatis vīrūt. Graecodem verbis vitam, ac pecuniam significant, teste D. Couar. vbi proximē, qui ex hoc intert amisionem omnium, aut magnaz partis bonorum incutere metum cadentem in constantem virum, & Bald. in l. parentes. & de testibus probat, aruam, causam pecuniariam similem esse capituli, quod post illum adnotavit Menoch. de arbitrio. cns. 1. 10. num. 5. Aliquando languis appetitur, lat. in l. nec quicquam. §. Vbi decrevit num. 2. §. de offic. P. & conf. Menoch. conf. 175. num. 5. Alf. & def. 24. num. 4. Matric. in dialog. relator. part. 3. cap. 30. num. 3. Cabali. vbi proximē cas. 170. num. 9. Ripa in cap. 1. num. 18 de iudic. Aocab. pecunia mortislimis iu. præsidium est. Proverb. 18. vers. 11. Substantia diutius vrb. gaboris eius. Et quos mures valdus circundans eum. Vnde tantū apud homines habetur, tamūque obligatur, vt ibi cor collocent, vbi thecauros depo- nunt. Matth. 6. vers. 19. quapropter sicut pro vita, ita & pro dexteritate bonorum occidere licet aggressorem, vi latissime probat D. Couar. in elem. & suis. part. 3. §. vnic. num. 6. & perl. 4. tit. 23. lib. 3. Recop. fil. & alia lura, quae ibi allegat, Caram. in Theolog. fundam. num. 1577. ver. Secunda, potest. & num. 1582. vers. Diuinit. Dicallil. de iust. rom. 1. lib. 3. tract. 1. ex. num. 50. Bonacini. in summ. tom. 2. tract. de refut. dispi. 2. que. 1. vbi. & punct. 10. num. 1. (qui ampliat ad Clericos, & respondeat ad cap. 2. de homicid. quod ibi. Clericus modum exceptit in cœfessione bonorum) & ita tenet communiter Theolog. Ex quibus colligitur, maximam pœnam ei se pecuniariam, si per illam reus logement patrimonij lactucam sustineat, &

que

que ideo posse statuto si hominem ceditum puniti, maxime iusta existere causa (Quod & que in conuictudine admittendum est) cum aliis probat Farinac. n. 30. Ad quæ faciunt tradita per me de paupertate sup. cap. 6. n. 46. 47.

Ibi: idem profecto erit.

25 Occidere non præmeditato consilio, sed in rixa iniuria lacessitus aduertendum honorem nō mortis poenam, sed mitio rem subibit. l. 3. tit. 8. part. 7. faciunt. l. quicum cetera. §. Si liberus ibi. Ignoscendum est ei qui voluit & vteſi provocatus. §. de hoc libe. tit. 1. vbi. ultimum. 3. §. 9. Imperatores. ibi. Difficilium enim est, ius. ius. do- lente. temere. ius. ad leg. Iul. de adulteri. qui casus ceterat comprehensus. l. 4. tit. 23. lib. 8. Recop. lib. 2. vbi. verbis. Ost. ma- tare en oras manera, que pude molitus que lo- matio con derecho. Nam qui provocatus de linquere mittere dignus est, de quo præclarum extat exemplum apud Valer. Maximi. lib. 8. c. 1. Eliminea enim feci- mina honesta sora Publio Dolabeta, qui Athene p̄aserat, & cū acculaetur, quod maritum suum, ac filium eius occidat, quoniam illi filium, quē ex alto yro per- pererat, inter fecerit, fecerit. simus Areopagitarum Senatum confutat, qui respon- dit, ac decrevit, ut post centum an- norum accusator, & rea sententiam au- ditari compararent, arque Ita ob iustum dolorem mulier etiam atrociter delin- quenti iudicium est. Præmissa conclu- sionem probant Ant. Gom. d. lib. 3. cap. 3. n. 24. Parlad. ver. quodidianar. lib. 1. cap. 17. n. 38. Boer. decif. 165. n. 7. Guazzin. sup. defens. 29. cap. 4. n. 33. Plaga in epom. delictor. lib. 1. cap. 1. n. 21. Iul. Clar. d. §. fin. 9. 60. n. 9. 18. Cabali. de homicid. cns. 105. Azeudo in l. 2. n. 93. tit. 10. lib. 8. Recop. Virili. ad Afflits. decif. 289. n. 34. Bafard. ad lard. §. Homicidium. 1. n. 10. Farinac. in prax. 126. & n. 47. vbi. disputat, virū occidens in rixa poena ordinaria homicidij tenetur? & quanvis pro vera que parte multos algeat, ipse recoluit, non teneri, nisi homicida provocauerit, & animum habuerit occidere. Sed apud nos est l. 3. tit. 23. lib. 8. Recop. qua diplo- nitur, ut occidens in rixa mortis poena afficiatur, nisi aliqua iusta causa se posuit excusare. Et maxima esti defensio honoris, qui quarti habeatur, dixi lib. 1. c. 11. n. 9.

Ibi: Vbi statim iuste delinquens.

Qui post multum temporis, à quo de- 28 liquit, pœnas dat, leuis puniri debet, quam admisisti qualitas postulabat, Ant. Gom. d. lib. 3. cap. 1. n. 7. Iul. Clar. §. fin. q. 60. n. 32. Cened. ad Decretal. collect. 16. n. 4. Tiraq. de pœni temperand. cns. 29. n. 1. Guazzin. sup. defens. 2. cap. 3. n. 1. Farinac. in prax. q. 10. n. 84. Fachin. contrones. lib. 9. cap. 38. Aug. Barbot. in collectan. ad cap. fin. n. 2. de conuictu. Anton. Thelauf. Pe- demont. decif. 76. nu. 1. Cald. Pereir. in l. si curatore habens, verb. Iefis, num. 27. C. de in integrum refut. Afflits. decif. 287. à princip. Villadiego in Polit. cas. cap. 3. num. 172. Ad quod trahitur O sus

sus decem, aut saltim octo annorum re-
quiritur, Farinac. num. 85. Grammatic.
conf. 39. Guazzin. num. 3. Barbol. ubi pro-
xime Balard. ad Clav. d. quest. 60. n. 106.

9 Hoc conclusio; ut aliqui maxime ex antiquis existimat, delumintr ex luce contulito in l. si distin. 25, ff. de pñ. & defendant, eo quod sicut per viginti annos peccata delictorum prorut aboletur. *Querela 12.* C. ad leg. Cornel. def. ista per Lapsum decennij miscuitur, cum iam iniuria Reipublicæ ac priuatiss illata sit sopita; et in non omnius deleta Aulae cum supplexum ad id principitaliter sit inventum, ut de inquietis cohabeantur, non sic necessario delideratur, quando apparet, reuelle emendatum, qui tandem a criminiibus abstinuit (supponitur enim, sua fcelera reperientibus peccatum non esse sublevandum, ut omnes fatentur. & dicitur infra num. 31.) ita Fachin. *Sup. Tiraquel. n. 4. Farin. 84.*

Dubium est an prefata locum habeat, quando reus fuit in absentia accusatus & negavit Bart. in d. l. si distino, Panormitani, in cap. cum haberet, col. z. deo, qui duxit in matrem, quam poi. per adulst. Anchare, ibidem col. z. num. 8. Bajard, sup. num. 107. Ant. Gom. in l. 76. Taur. num. 6. & in d. cap. 1. num. 8. Sed contrarium & sic affirmativa pars verior videtur, quoniam poena, ut patet ex proxima traditis, non minuit ratione praescriptionis, & negligenter accusatoris, ut Anton. Gom. 4. num. 6. exsilit, sed eo quod causa propria quod delinqüens plecti debet, non ita vident post dilatorum temporis transcursum, ita statim supplicio afficeretur, qua ratio non tollitur per institutione accusacionis. Imo et si tentatio in absentem fuisse prolatra, si eius exequitio diu differretur, adhuc poenam terpari, & quam est, hoc tamen fieri nequit, nisi consulo Princeps, nam tentatio iam, qualis iusta causa superuenient, immutare iudicis non licet, l. i. q. s. ff de questionib. I. Diui 27. ff de pen. Ita tenet Farinac. num. 57. Guazzin sup. num. 17 qui n. 19. Idem tenet incarcato, qui post tentationem diu detineretur.

1. Illud autem compertum est, huiusmodi
dignitatem indignum esse, qui in iure gen-
nus delecti, de cuius punitione tractatur;
reincidente probatur, quia sic emendari
non esse, appetet, Ant. Com. d. num. 8. Fa-

*rinac.n.85.Guazzin.n.14-15.Idem est, si
alias delinquat, Guaz.n.13.*

Ibi: Quanvis à Iurisconsulto responso id
perperam deducatur.

Conclusionem traditam *sop. num. 28.32*
non probari in d.l.s. diutino, quanvis illam
admittant. Neoterici communiter adno-
tant, nam ibi Modelitus agit de eo, qui
diu invincibilis est, cui miferations intui-
tu aliquid ex pena, quam meretur, re-
mittendum est. Ita Fachin *sop. Parlador.*
different. s. i. num. 2. Guazzini. n. 18. Fräch.
decis. s. 17. num. 4. part. 2. Tiraquei. d. cauf.
29. num. 7. Caball. resal. criminis. cas. 142.
num. 1. Bärinac. num. 88. 89. Calepin. in
suo dictio. verb. reatus. Caluin. lexic. iur.
*cod. verb. Nam reatus (nouum quicq; ver-
bum à Melia primo inventum, vi ex *Pla-*
nio lib. 8. cap. 3. obliterat Calepin. Caluin.
*& alii) nihil aliud significat; quam miti-
randum illum statim, in quo carceratus
iacet, postquam inter reos receptus est.*
Olim enim cum quis de crimine publico
arguebat carceribus mancipatus ante
omnia suas praescriptiones, fuc exceptio-
nes dilatorias proponebat, vt iudicium
subterfugeras; & si id asseque non posset,
tunc inter reos recipiebatur, *l. s. maritos*
*15. 6. Prescriptio. nes. ss. ad leg. l. u. de adul-
ter. Parlador. num. 3. ex quo nomen rei in*
*codice ad hoc determinato describatur in-
ter ceteros, pulli, fordidique vele in-
duebatur, capitulos, ac barbam promissam
gestabat, quem habitum mutare donec
caula discubebat, ne fas erat, Parlador.*
*n. bi proximé. Iacob. R. Euard. lib. i conie-
clancor. cap. 20. de ref. Ingub. Liu. lib. 45.*
*bif. sic de Rhodiis scripti. Exempli rete
Jordida sumpta, domos Principum cum pre-
cibus. & lachrymis circumibant orantes, ve-
prios cognoscere causam, quam condemnava-
reunt. Quintiliani in declarat, cui titulus es.
dicitur corde fratres. Rem, inquit, me detra-
hit, fortes mibi induit, ad iudicem vocavit,*
*Marzial. lib. 2.**

*Si det iniqua tibi tristem fortuna reatum
Sicut sit illa. I. 10.*

Squalidus hærebo, pallidiorque reo.
Aul. Geil lib. 3. cap. 4. Eumque, cù eſſet reus,
neque barbam deſiſe radi, neque non candi-
da vête rti, neque fuſſe cultu ſolito reo-
rum.

Hinc Vipianus in l. 3. ff. decus. vero. 33
carceris ponam dixit, quæ si diutina
sit, cum debito delicti supplicio ex-
par-

Variat. Resolut. Lib. II. Cap. IX.

parte compenatur, ut pietates suende,
in d^e iudicio, exquisitissime constitutum est
Inixa veriorum eius intellectum, atque
in praxi feruntur tellatur Bougarii, in Politi-
cione 2.lib.3.cap.15.n.8 in fine, quan-
uis inlouet, Modestinum, & Vipianum
in his iuribus agere de quadam carcere,
qui quondam non tam ad custodiam, quam
ad poenam rei miscipabuntur: nam tri-
plicem fuisse carcere ieiunii probat, que
distinctio verbis Confutatorum non apta-
tur. Ex quibus omnibus deductus, delin-
quente in majori poena, quam in ordinaria
esse co*c*ondemnatur, vel si longius tempus
effulget ut post etiunam admittimus, vel si
diu carceris clausura luitauerit, proat
notat Fictio & a Partiu*l*o, Guazzino,
& alijs coniunctis vtrumque probatur,
qui hacte de latitatu*s* differunt.

44. Quia hucusque de poenarum moderatione non satis, nequingtoniunt admittenda in enoribus delictis, vi heretici, iure Maceratensis, iustitione, filiae monachorum, apollinariorum, appositer partus, &c. Guazzinianum, iuxta Farinac n. 9. a. Balaard. n. 108, qui iudices admonent, ut ad poena moderationem contulat Principem, maxime in delictis non leuitibus, Balaard.

• + Vers. Secundò hinc constat

Hoc Sacrum Eloquum diversimode exponitur D. Hieronimo Boda, Origenem, Eusebium, & aliis, quorum interpretationibus omisitis, dictam est cum Theophiliaco libro, ac D. Augustin. in questione veteris *Q. 9.* De somno per illa verba solu in significari, homicidiam poena mortis dignam esse, non quod eam semper cum effectu subituras sit. Sed Pat. Melito non existimat nostra arata Evangelistarum interpres existimat, Christum Dominum me mortaliter legem qua homicidio morte minabatur, Gen. 9. vers. 6. ut ita Petrus a percusione adlinaret, iusta causa legales poenas temperare, 12 quidem 8. 8. Non a gratiori. If de ijs, q. not. infam. eti scueror. C. ex qibz cuius. infam. interrogat. Quod verum est in Supremis iudicibus malorumbulque Magistratibus, ea infestiores sed non pollunt, ut latet per Menoch. de arbitrio lib. 1. quod 96 es m. 10. vbi idem dicitur in statu. Inter delegatum Principi, & aliis, omnes vero, Princeps confutato, poenas temperare non prohibentur. Menoch. m. 19. 21. De quo videndus Bonalib. 2. cap. 21. à n. 138 & D. Conar. inf. m. 8. Quod pensasque si spiritus eius scueror? 37

1994 1 Num. 3

36 Nobilis, aut constitutus in dignitate
cum de peccatis corporalia agitur, mi-
tius coercetur, quia ignobilis; sed quod
pecuniarias detestat, nam illi magis, quia
vulgares homines onerantur, l. 6 tit. 28.
part. 2 l. 5 tit. 4 l. 15 tit. 8 l. 12 tit. 9 l. 8.
ibi: Ca mas crudelitatem denec exasperant al-
fierio, que al crudelitatem, al omni vili, q. al fidigio,
tit. 31 part. 7 c. fin. 9 vlt. de punc. qui con-

D. Conar. *in f. n. 8.*
Quod poenias autem spirituales seuerius 37
cum nobilibus, alisque perfonis egre-
gijs agendum est, quia grauius peccant,
cap. homo Christianus 40. dicitur. *Natur.*
in cap. confidet in princip. num 49. de pa-
nitent. *dij. 5.* *Moralia sup. nn. 45.* *Tirachel.*
num. 37. gl. s. nuper citata in d. cap. qui
contra

contra.
Ratio differentiæ proximè traditæ in- 38
ter nobiles, & plebeios quod primæ par-
tem est, quia poena corporalis secum af-
fert ignominia notam, qua existimatio

patientis fugillatur, quæ acerbior est clavis hominibus, vt porc qui pluris honorē estimant, quam obscuro loco nati, l. iiii quidē s. f. Quod si dederit, ff quod met. cauf. Farinac. q. 26. n. 22. Quapropter iniquū foret, i p̄ codem facta nobilis, & plebelius pari poena corporali afficerentur, nam sic multo magis vnuus pateretur, quā alter, temperato itaque nobilis supplicio pariter, ac ignobilis plectur. Cōtē homines abieciūt ut iam ad secundam partē ratio innotescat) plerunque cum paupertate laborent, auarii sunt, ac vehementer pecuniam diligunt, vt obferuerit. Accurs. in l. illicits, g. Et ne tenuis, verb. Lumine, ff. de fīc. Prejud. vbi inquit, huiusmodi homines non misericordium, quām oculum custodire, quem referunt Bald. & alij apud Tiraquel. sup. n. 28. Nobilis non licet, qui vt frequenter diuitijs abundant, ita ipsas parupendunt, vnde liberales præsumuntur, cap. 1. de donat. vbi DD. Menoch. de presumptionib. lib. 6. pref. 5. 9. n. 6. vbi cum alijs probat, donations in nobilibus præsumi, quoniam regulariter nō præsumuntur, vt sup. lib. 1. cap. 7. n. 73. ex alijs notaūtus. Hinc idem absurdum, quod modo perpendimus, cœniret, si nobilis, & ignobilis ad æqualem pecunia summa pro p̄l criminis damnatione, nam hic securius, quām ille coerceretur. Oportet igitur in poenis irrogandis personarum conditionem aduertere, vt iuxta eam ipse exalperentur, aut lenientur, quō paria delicta pari supplicio plectentur, quēadmodum iustitia depositit, cap. Jane 15. q. 3. l. si quemquam 29. in fine, C. de p̄scop. & Cleric. Quam rationem reddit Tiraquel. vbi proxime, cui addendum est, priuilegiū nobilium est, vt mitius puniantur corporaliter ob personæ excellentiam.

39 Non est perpetuum, vt nobiles, aut qui dignitatibus decovantur melioris conditio-
nēs sint quoad poenas corporales, quā
exenti fallit etenim, quoties ratione nobili-
tatis, vel dignitatis delictum detesta-
bilis sit, quo casu non leuis, imo actriū
puniri etiam corporaliter debent, quod
contingit, quād circa officium, aut eius
prætextu delinquuntur, nec non si facinus
in dedecus dignitatis, vel nobilitatis ce-
dat. Tiraquel. n. 19. qui ē n. 2. 1. exēpla ad-
ducit, quā etiam ex iuribus, & DD. iam alle-
gandis defami potiunt, cap. cum quidam
12. de inventurā, l. 1. tit. 17. p. 2. l. Præbyste.

ri 8. C. de Episcop. & Cleric. l. vnic. in fin. C. de conductor. & procuratorib. lib. 11. Bart. in l. quidē delicta ff. de p̄n. Greg. Lop. in d. l. 1. glos. 1. 9. Bald. in c. 1. 9. Siquis vero, de pac-
tēnd. & turam firm. in vbi, feudor. Tiraquel. n. 17. 18. Loan. de Platea in d. l. vnic. n. 12. Felin. in cap. P. floralis. col. 2. vers. Quartū fallit, de offic. delegat. Bajard. sup. n. 95. vers. Item ade quod licet, Bouadill. tom. 1. lib. 2. cap. 10. n. 6. Guazzin. sup. defens. 33. cap. 4. num. 11.

Præterea nobilitas non auxiliatur ei. 40 quin pariter nobilem delinquit, l. 25. xir. 22. p. 7. vbi Greg. Lop. glos. 5. qui priuilegatus contra pariter priuilegiorum suo privilegio non gaudet, sed. & milites 10. in princip. ibi: Coequalitas enim honoris fortior est omni milium priuilegio. ff. de excusat. eutor. & notaūtus sup. lib. 1. cap. 16. num. 38.

Num. 4.

Nobilis, siue hidagis, aut in dignitate, positus tortura libici non potest, l. 61. tit. 4. lib. 2. Recopil. l. 4. 5. tit. 2. lib. 6. Recop. l. 24. tit. 21. p. 2. 1. 2. tit. 30. p. 7. l. 3. ff. Par-
na, ff. Is qui ad hostes ff. de re militari. l. seuerā 10. C. de dignitatib. lib. 12. Greg. Lop. in d. l. 2. glos. 4. Tiraquel. cap. 3. n. 15. Morl. in prelud. n. 44. Farinac. in prax. 4. 1. n. 74. loan. Garcia de nobilitat glos. 1. in princip. n. 10. Tusch. lit. T. conc. 3. 28. n. 10. Ant. Gor-
mez variar. lib. 1. cap. 13. n. 3. Gutier. pre-
dictor lib. 4. quest. 1. n. 5. & 1. 8. n. 15. Menoch. conf. 94. n. 40. Girond. de priuile-
gior. explicat. n. 223. Otalora de nobilit. p. 5. principial. cap. fin. num. 4. Böll. in prax. crimi-
nit. de indic. & confidat. ante tort. nu. 11. Azeued. in d. l. 4. Recopil. num. 34. Clar. in
prax. 9. fin. q. 64. n. 19. Narbon. in d. l. 61.
Recopilat. glos. 1. n. 2. Carafe. ibid. 3. Car-
ter. in prax. tit. de indic. & tort. 9. Circa ter-
tium. num. 1. Bouadill. ib. 3. cap. 15. nu. 20. Paz in prax. tom. 1. p. 5. c. 3. 9. 12. n. 44. 47. Quod non est verum in obtutib. mi-
nores dignitates, qui torqueri possunt,
nam detinatur ad hoc priuilegium,
quod sint ex Clarissimis, norant Anton.
Gomez, vbi proxime, Gutier. dict. num.
15. Farinac. cum alijs, num. 71. Guazzin.
supr. defens. 30. cap. 17. à princip. omnino
videndas, qui num. 4. subdit, multis in lo-
cis priuilegiū hoc nobilibus non feruari,
vt in Gallia, in statu Ecclesiæ, & Me-
diolani, sc̄cūt apud nos.

Fili

42 Fili etiam ac nepotes Clarissimorum torturæ cruciatiū non patiūtūr, l. 2. tit. 30. p. 7. vbi Greg. Lop. glos. 7. l. Diu. 11. C. de quæstoriib. Ant. Gomez. vbi proxime Gutier. d. q. 18. n. 5. Dueñas alios referēt reg. 190. ampliat. 2. Quo priuilegio liberis Decūtūm honorantur, de quibus latet Gutier. d. q. 18. à princip. Guazzin. n. 5. Farinac. n. 588.

43 Similiter vxores eorum, qui torqueri nequeunt, sunt a tortura immunes, quā-
uis expelbis orta, quoniam virorum suorum priuilegia participant. l. feminæ 8. ff. de Senatoriib. l. mulierib. 13. C. de digni-
tatiib. lib. 2. Ita docent Platea in d. l. mu-
lieres, Pictard. de nobilitat communione 44. Plaga in ep̄tom. delictor. lib. 1. cap. 1. nu. 23. Azeued. in l. 9. n. 7. tit. 1. lib. 2. Recopilat. Cartafe. sup. num. 60. qui num. 61. Idem priuilegium post mortem vitiā viduā
livedū, it: quoniam p̄z. cogatias, quas mulieres per maritos consequuntur, si in
viduitate honeste permanenter, retinet;
vt probatur in maxa iudicis legibus, & id
l. vbi. C. de incul. lib. 1. 2. Pichard. fusē pro-
bans sup. n. 55. 56. 7. Ant. Gom. in l. 79.
Taur. in fine.

44 Iocem de patentibus eorum, qui propo-
ter dignitatē non torquentur, resoluūt
Farinac. n. 591. Gutier. n. 4. Carter. n. 15.
Bru. in d. c. 2. tortur. 2. cap. 4. n. 21.

45 Quā via pertinet ob priuilegium, vel
alii causa torqueri prohibetur, plenē
doceat Gutier. d. q. 15. cum seq. 1. Farinac.
d. q. 41. Char. d. q. 64. n. 15. Paz. sup. a. nu.
43. Anton. Gom. & Cartafe. vbi proxime
Guazzin. d. defens. 30. cap. 10. cum multis
seqq.

46 Ut autem nobilis huiusmodi præ-
rogativa gaudeat, necesse nō est exacta nobili-
tatis probatio, nam sufficit, quod de
illa lumina cognoscatur, ac per famā
de quasi professione doceatur, Bouadill.
d. c. 15. n. 1. Gutier. practicat. lib. 1. q. 25.
n. 2. Narbon. sup. num. 10. Vtrū per of-
ficiū vilē nobilitas à maioribus proue-
nientis sua amittat priuilegia quoad illud
exercēt, tractat Narbon. in l. 14. glos.
1. n. 46. ver. Verum quidem, vbi negari
relinquitur 2. lib. 6. Recop. Girond. n. 83. 1.

Sed nobilis ex priuilegiū per exercitū
talis officiū nobilitatis p̄z. cogatiū pri-
uilegia secundūm ipos, & piures alios,
quos sequitur Azeued. in l. 3. n. 11. 1. 2. tit.
1. lib. 6. Recopilat.

Illiud n. bilium priuilegiū renuncia-
tione tolli non posse, quoniam firmetur
iuramento, tum quod nemo sit dominus
mēborum suorum, l. liber homo 13 ff. ad
leg. Aquil. tū quia tali prærogatiua, quā
toti corpori nobilium concebāt, neque
renuntiari, arguit c. s. diligēti 12. de for. cō-
petet. probat Narbon. fusē in d. l. 14. glos. 4.
num.

num. 13. 18. 28. tit. 2. lib. 6. Recopilat. Aze-
ne d. l. 4. 5. ed. tit. 2. Dueñas, reg. 190.
linit. 1. Carrasc. num. 57. & renunciations
privilegiorum nobilitatis nullius el-
se momenti, statuitur d. l. 14. Recopilat.
l. 1. Giron. num. 225. fenerit, posse no-
bilem ex privilegio sua prærogativa re-
nunciat.

50. Sunt tamen crimina, in quibus pro-
pter atrocitatem omnis privilegiatus tor-
queri possit, ut heretici, crimen læse Ma-
leitatis, falsæ monetæ, partus luppoliti,
simonia, veneficium, gradatio, siue inter-
ra, siue in mari, sodoma, apostataria, &
similia, que in unum congeruntur. Aze-
ne d. l. 4. num. 37. Balard. ad Clar. d.
q. 64. num. 61. Conrad. in prax. tit. de
negat. crimin. num. 37. Narbon. ind. l. 61.
glos. 1. num. 12. Fribac. d. q. 41. num.
100. Gutier. d. q. 15. ex num. 17. Gre-
gor. Lop. in l. 2. glos. 4. tit. 30. part. 7.
Guazzin. num. 4. vbi limitat in mulierem
prægnante, & alijs. Sed cum casus occur-
terit, quo iudex dubitet, num privilegia-
tus sit torquendus, debet Principem co-
culere, de cuius consensu privilegiati iu-
re torquentur, Farinac. n. 110. Azeued.
vbi proxime in ultimo casu, Greg. Lop. d.
glos. 4. post medium, Dueñas n. 1. Narbon.
num. 15. 24. Guazzin. num. 5. qui cum alijs
doct. tempeste Princeps confundendu-
m, nisi iudex vicem, aut brachium Re-
gium habeat. Illis autem casibus, quibus
nobiles torqueri permisum est, non ita
aceriter, ac plebei cruciati sunt, Narbon.
num. 36. Biard. num. 65. Barbac. cons. 47.
num. 28. Decian. respon. tom. 2. respon.
94. n. 135. & præmitte limitationis me-
minit D. Conar. infra vers. Proximo.

Vet. Quinto, ob eandem rationem.

51. Inter cetera nobilitatis privilegia illud
concessum est, ne nobilibus ignominio-
sum supplicium inferatur, ut furcarum,
fūtigations, aut trirementum, l. 8. tit. 31.
part. 7. l. 2. tit. 28. part. 2. Bouad. lib. 1. cap.
4. num. 34. Bart. in l. 2 ff. ver. amotar. Aze-
ned. in l. 3. num. 5. tit. 23. lib. 8. Recopilat.
Iul. Clar. d. fin. q. 60. num. 24. Tiraq.
sup. casu. 3. num. 3. Tusch. lit. N. conc. 49.
num. 5. Caball. de homicid. num. 610. Gar-
cia sup. glos. 1. in præcip. num. 33. Guazzin.
de defensione. defor. 33. cap. 4. num. 11.
Gutier. d. lib. 4. q. 68. num. 16. d. num. 4. Otaor.
vbi supra. Francile. Marc. decisi. 675. Af-

flit. in constitut. Regn. part. 1. rubric. 13. n.
49. Gom Arias in l. 77. Taur. nu. 34. Due-
nas, reg. 190. num. 6. circa qua est obler-
uandum, tam D. Conar. hic, quam ceteri
prælegatos consulto asserere, nobilis
ad triremes damnari non posse, ut re-
migent, insinuant, aliquando illos mit-
ti, ut in eis inuiti, etiam nullo stipendio
recepto, milient, quoniam hoc infamia
nullam irrogat.

Ibi. Hectamen duo.

Nobilis, vel alias privilegiatus de cri-
mine læse Maieitatis postulatus tortura
potest affici, à qua nulla dignitas exime-
re valet. l. 3. q. 1s. qui ad hostes ff. de re mi-
litari. l. nullus 4. C. ad leg. Iul. Maieitatis. l. De-
curetus 16. C. de questionib. glos. in l. seu-
ram. C. de dignitatib. lib. 12. Notant precepta
laudatos. sup. num. 50. Tusch. d. cont. 328.
num. 28. Decian. tract. crim. lib. 7. cap. 372.
num. 30. Paz. d. q. 12. num. 50. Bacca de
inob. debitor. c. 16. num. 16. Gig. de criminis
læsi. Maieit. lib. 2. tit. quomod. & per quos
crim. I. s. Maieit. prob. num. 18. Villadec.
d. cap. 3. num. 323. Quod solùm in eis, qui
perduellionis rei sunt quicquam adhuc
sui Principem, aut Rempublicam machi-
nantes, admittendū esse, non in alijs, qui
cōtra cetera legis Iulii capitula venerint,
tenet. Cifuentes in l. 79. Taur. vers. Sexto
limitatur, à quo discedit Carrasc. in d. l. 61.
nu. 60. tit. 4. lib. 2. Recopilat. cuius opinio
probatur, ex d. l. 3. q. 1s. qui ad hostes, nec
leges, que hoc crimen excipiunt distin-
ctione vniuntur, quā nec nos adhuc
debemus, s. de pretiu. 10. ff. de Publician. in
rem act. maxime, cum omnia delicta, que
lege Iulia continentur, atrocitatem pre-
ferant, propter quā nobiles ex alijs cau-
sis torqueri solent, v. dixi n. 50.

Ibi. Et alitionibus faveis suspenditur.
Nobilis proditoris aduersus Princi-
pē vel Rempublicam reus iustipendio pe-
nitire debet, nam cum facinus hoc omnīū
deterriunt, ac turpisimum sit, que in
homines perpetrantur, l. 1. tit. 18. lib. 8.
Recop. l. 1. ibi. E traicion es la mas vil cosa, è
la peor q. puede caer en coraq. de ome, tit. 2. p.
7. nobilis privilegiatus redditur indigenus.
Ita docet, Greg. Lop. in d. l. 2. glos. 4. Gu-
tier. d. q. 16. n. 13. Caball. de homicid. n. 42.
Tiraq. d. casu. 31. n. 21. Martini. sing. 16. po-
p. q. 60. n. 24. in fin.

Ibi:

Ibi. 37 quidem apud Hispanos.

54. In Hispania nobilis reus læse Maieita-
tis, etiam in personam Principis non ut
plebeius suspenditur, sed caput ei abfir-
mitur à ergo. l. 24. ibi. q. si comostrando
lo, & e. forcadole, o. desorbandole. Mas an le
de d. seccar por d'erecho tit. 21. l. 2. ibi. Que
les costruen las cibas si fueren hispalago,
tit. 28. part. 2. & ita leniunt tantur. Gre-
gor. Lop. in d. 24. glos. 5. Narbon. in d. l.
61. glos. 1. num. 12. Bieraz. vbi proximè, &
ira de conductidine feruari genera iter
doceat Franchis. decisi. 369 part. 4. In ob-
ligato habitu, & equitatu vadit ad locum
supplici, sicut ex alijs criminibus non
ignominiosis dannati generou duci so-
lent, ut auctorit. Azeued. int. 3. num. 6.
tit. 23. lib. 8. Recopilat. Sic in Regno Nea-
politanu differentia constituitur quoad
genus supplici inter nobilem, & plebeiu
m, non nitente futurum, teneat Balar-
do d. q. s. 64 num. 98. qui Affidum cō-
tra docente in iure patet. Quādū de iure
nobilitatis in futuro non deferatur; quo-
minus ignominiose plectur, ut statim
probabitur. Quibus addic Guazzin. vbi
proximè.

55. Est obiter admotandum, pœnam de ca-
pitiois acerbioriē esse strangulationis
supplicio, quāvis hæc grauor illa
proper infamiam, & ignominiam cen-
serit, quod cū alijs ex Physicorum sen-
tentiæ obliterat Guazzin. sup. num. 3. in fin.
Et quā ne turpe furcarum supplicium
sit ostendit eruit Tiraquel. d. caus. 31.

56. Praedita nobilitatis privilegia exten-
dit ad alijs Gutier. d. q. 16. à num.
19. Bart. in Capitalum. q. Solent, vbi Ser-
u. ff. de pœn. Palac. Rub. in rubric. de donati.
inter. 6. 9. num. 19. Gregor. Lop. in l. 2. glos.
6. tit. 29. part. 7. nam claudit nobilitant,
late per Tiraq. de nobilit. cap. 3. Ceuall.
commun. tom. 1. q. 68. num. 12. Garcia
de nobil. glos. 48. q. 3. num. 2. Menoch. cons.
116. num. 2. Cyriac. tom. 2. controver. 201.
num. 202.

Ibi. Quinimō nobiles torqueri posse, &
furcas pendit.

57. Post nobiles torqueri si de turpisimis
& atrocissimis sceleribus arguantur,
dictum est sup. num. 50. qui si gratiatores,
pirati, fures existant, aliud simile fa-
cimus vnde perpertent, per quæ nobili-

tatis splendoris effuscent, suo priuile-
gio detinuti plebeiorum pœnis subi-
ci possunt, Caball. sup. cap. 99. à numer.
103. & de homicid. num. 6. 1. Greg. Lop.
in l. 18. glos. 9. tit. 14. part. 7. Tusch. lit. N.
conc. 49. num. 6. Gutier. d. q. 68. 16. n. 17.
Paris de Pucco de syndicat. verb. facta ca-
pit. cap. 10. num. 6. 7. Clar. d. q. 60. n.
24. Garcia sup. glos. 1. in princip. à num. 12.
Bois. in prax. tit. descrip. num. 6. vers. Si
tamen, Marfil. in repet. l. vnic. num. 129. C.
de rap. virgin. Balard. d. q. 34. num. 97.
Farinac. q. 98. n. 116.

Vet. Sexto, his omnibus.

In pœnis relativis, ut talione qualitas, &
personarum non intipicitur, sed nobilis
codem affectivū supplicio, quo plebeius
estet coercendus. Farinac. in prax. q. 48.
16. num. 11. Tusch. lit. P. cose. 231. num. 7.
Aulies in cap. 1. Pretor. vbi b. derechamente,
num. 28. Angel. in l. 1. athletas. q. item calum-
niator, in fine ff. de q. 9. non infamia, Marfil.
in prax. crimin. q. Diligenter. num. 166. Sa-
lyer. in l. 2. in fin. C. cōfid. instrument. Clar.
d. q. fin. q. 81. num. 2. Tiraq. sup. caus.
3. num. 30.

Sed contrarium cum D. Conar. tenent.
Gutier. d. delict. q. 33. num. 5. Plaga
cot. tract. lib. 1. cap. 1. num. 23. vers. Longe
qui. item aliter. Pro quibus facit textus no-
tandum in l. 22. tit. 22. part. 3. & ita tenen-
dum est exractione tradita. sup. n. 38.

Vet. Septimo, illud hinc.

Est proregula constitūdum mandato
tem, & mandatuum pro delicto com-
misso part pœna teneri, cap. mulieres 6.
Gilli vero defent, excommunicat. cap. si
quis 3. 1. 23. q. 8. l. non solvit 11. q. 5. Qui
mandato ff. de minimis vbi Bart. num. 19. Ant.
Gom. mariar lib. 3. cap. 3. num. 39. Clar.
cum multis, d. q. fin. q. 89. num. 11. Ca-
ball. refut. crimin. c. 24. num. 1. Ceuall.
q. 168. Gutier. vbi proximē q. 132.
num. 4. quia mandans fieri delictum, il-
lad verē committit, vt ait Ponitrix in d.
cap. mulieres, q. illi vero, cap. qui facit 72. de
regiis. in 6. textus elegans in cap. perniciose
23. de pœn. dist. 1. l. 1. 6. Detegit, ff. De
r. v. vi armat. Imo actus magis tribu-
tur mandanti, quam exequenti, c. vt fa-
me 35. in fin. de sentent. excommunicat. l.
n. 6. q. 1. ff. quod cuiusq. iniurias, nom. Sed
premissa regula suas patitur limitationes
de

de quibus latè dicitur Menoch. de arbitriis, lib. 2. cas. 353. Inter quas communitatum. 5. quam in præsenti D. Couar. tradit, nam si mandans, & mandatarius non sint eiusdem conditionis; pœna pro personarum qualitate variabitur luxa regulam, de qua sup. num. 36. vt tenet etiam Bald. in l. non idem minus. num. 11. C. de accusatione. Decian. tract. crimin. lib. 9. cap. 3. num. 8. vbi pot. Aretinum. & De cium distinguunt interqualitat em, per quam delictum aggrauatur, & eam, quæ pœna auger. Bart. tamen in l. i. s. qui opus, ff de furt. contrarium docuit; cilicet qualitatem augentem pœnam in mandatario, noceente mandanti, & è contra, quod probat Plaça de delict. lib. 1. cap. 15. num. 21. Sed Deciani distinctione vera est, nā si homo liber mandat seruo, vt delinqutat, nō eadem pœna afficietur, sed mandans iniector, cum propter mandari conditionem pœna augetur, l. in servitor. 10. ff. de pœn. Quod si quis mandauerit filio, vt patrem enecet qualitas mandatarii efficit, vt mandans particidi pœna coercatur, l. vtrum 6 ff. ad leg. Pompei. de partitidis, hic enim delictum ipsum augelicit. De quibus videlicet Tiraq sup. cas. 31. n. 31. Fatinac. quæst. 135. num. 34. Carrer. sup. tit. de homicid. 9. Seguitur ex num. 7. Conrad. in prax. rubric. de mandantib. homicid. num. 7. Caualcan. de brach. Reg. part. 4.

60. Hæc D. Couar. vera lententia locum idem obtinet in auxiliante ad delictum, quia delinquens, & opero ferens diversimode pro qualitate personæ vñlquaque coercedebitur, Farinac. quæst. 131. num. 44. Bald. vbi proxim. Dec. in l. consilij. n. 16. ff. de reg. iur. Menoch. cas. 349. n. 18. Idem iuris est in confitente, Bart. in l. qui seruo, 9. Item placuit, ff de furti Dec. in cap. 1. num. 10. vers. Octauio faliit de offic. delegat. Farin. q. 129. n. 101.

Vt. Octauio, quanuus regulariter.

61. De axiomate hoc videnda sunt, quæ dixi sup. hoc lib. cap. 1. ex num. 100. Quibus addes, quod delinquens non habens in bonis, sit in corpore omni iure, Exod. 22. vers. 3. Si non haberit, quod profuto redat, ipse vñu dabitur. Legem duodecim tabularum, caurum est ita. Si membrum ruperit, nū cum eo pacit talio ejus. Nā ille tatuus, qui pecuniariam non exiobuerat ad talionem tenebatur, vt probatum est sup.

num. 3. cap. finem 5. 9. Etsi soluendo de dol. & consummatio, cap. vñl. de maledic. cap. 1. 14. q. 6. l. 2. tir. 7. l. 2. tir. 10. lib. 8. Recopilar. l. 12. tit. 9. part. 7. l. 2. vñl. ff de in ius vocand. l. fin. C. de iepulch. violat. l. quicunque 4. C. de seru. fugitiu. notant Pet. Gregor. lib. 38. cap. 1. num. 10. Riccius. in prax. for. Ecclesiastic. resolut. 25. num. 1. Tusch. lit. D. conc. 53. à princip. Cyriac. tom. 1. controvres. 26. num. 55. Bouad. lib. 2. cap. 18. n. 143. Menoch. de arbitriis. cas. 447. num. 1. & cons. 447. in princip. Paz in prax. tom. 1. part. 4. cap. 5. num. 18. Clari. sup. quæst. 5. num. 2. codic. modo qui in honore lucre nequit; quia illo caret, corporaliter esti puniendus. si quis iniuriam 35. fide pœn. l. 2. §. 1. C. vñtra cert. rép. criminis. quæstio terminet. Sed qua pœna corporali iudicio arbitrio relinquitur, quæ non grauis esse debet; Menoch. d. cas. 447. n. 23.

Etsi notandum, quod si reus habeat, vñl. 62. de soluere poterit, malitiae corporaliter plecti, quæ pecunia priuari, non est audiendus, sed pœna extorqueretur, Guazzin. d. defens. 3. 3. cap. 3. num. 6. & de confess. honor. conc. 3. 1. num. 28. Dec. in l. quæst. id quod num. 22. ff. de iurisact. omn. iudic. Caball. resolut. criminis. cas. 78. num. 13. Paz sup. part. 5. cap. 3. 6. 12. num. 24. Imò hoc procedet quando lex alternativa pœnam pecuniariam, vel corporalem imponeat, nam reus eligere nequit istam, si illum soluere valeat, Caball. cas. 236. num. 24. quia corporis sui non est dominus, l. liber homo. ff. ad l. Aquil. & lex creditur pœna corporalem in defectum pœniae irogare, non electione reo tribuere. Adic. Menoch. d. cas. 447. num. 16.

Quæ commutatio pœnae pecuniariæ in corporale prohibetur in nobilibus sicut d. num. 100. ex alijs probauimus, quibus accedit Farinac. quæst. 26. num. 21. Menoch. num. 3. 1. Ratio est quia quoad eos, qui nobilitate iniquiatur, lögæacer- bior est pœna vel leuissima corporalis, quam maxima pecuniaria, vnde iniqui- est, talens commutationem fieri, nam cum viraque pro vñl. codicemque delicto imponatur debet inter eas proportio, & equalitas obseruari, de quo Farinac. num. 22. Gutier. sup. quæst. 17. num. 9. 10. Bart. 29. Bouadil. lib. 5. c. 3. num. 76. Menoch. sup. lib. 1. quæst. 80. num. 39. & diximus, sup. num. 38. facit, in iheruorum 10. in fine:

ibi:

ibid. Quia si l. in iheru. in iheru. grauior est, quæ pecuniaria d'annatio ff. de pœn. Quod in nobilibus maximè verum est.

64. Sed multa, aut pœna pecuniaria pro leui delicto, nec plebeis est in corporalē commutanda. Bald. in L. quicunque. col. 2. C. de fœn. fugitiu. Greg. Lop. in l. 4. glos. 3. tit. 22. p. 3. Bouadil. lib. 4. cap. 5. num. 68. Quam pœna commutationem de pecuniaria in corporalem, & è concia foliū supremis iudicibus permisā, docet post Guidon. Pap. Pet. Greg. sup. lib. 43. 1. cap. 3. n. 6. Menoch. cas. 447. n. 6.

Nom. 5.

65. Cum de pœna abscisionis manus agendum sit, oportet pœnotare, statuum impoenam mutilationis membra intellegi de manu; Auben sed novo iure, C. de fœn. fugitiu. vbi. Pet. de Caffr. Caball. d. cas. 236. num. 29. Baird. sup. quæst. 69. n. 1. Guazzin. d. cap. 5. num. 4. Quod si statuantur, vt manus amputetur, ea trucabuntur, que sit debitor, vt finitira, vel arida, glos. verbo una sola, in d. Authent. sed novo iure, Guazzin. num. 3. Caball. num. 3. Carta. de exequiū sentent. cap. fin. num. 28. 2. cum seqq. Menoch. cas. 58. 9. num. 1. Tusch. lit. M. conc. 77. num. 1. 2. Clar. quæst. 69. num. 4. Nec illud ferri licet, eti ipsi reus contenterit, qui membrorum tuorum dominus non sit, nec vialet humanitati renunciare, Salycet. in d. Authent. sed nouiure, quæst. 5. num. 4. Caball. n. 37. 80. Guazzin. num. 3. 1. lmo. eti lex expressim alterius memori abscisionem iubeat, in manus truncationem commutatur, vt ex d. Authent. sed novo iure, notat Pet. Greg. sup. lib. 3. 1. cap. 16. num. 6. vbi referit delicta, ex quibus manus amputacionis pœna irogatur post glo. i. in d. Authent. sed novo iure.

Circa dubium prælens de habere vñl. cam manum, qui pœnam abscisionis manus incurrit, triplex reperitur opinio, & ultraquæ, quas D. Couar. refert, est terria sic distinguens; aut reus manum sua culpi amitterat, vel calu at natuitate illa carebat, in illa specie manus amputabitur, non sic in illa, sed pœna commutabitur. Verius tamen, mitius, ac communius est, quod indistincte manus non abscindatur, ledalia pœna reo inferatur, nec enim verosimile est. Legislatore de hoc cogitasse, vñl. quæ hominem vtraque manu mutilum fieri, sed ad ei, quæ fre-

quentius accidunt, legem condidisse, argument. l. nam ad ea 5. ff. de legib. atque ita tenet Caball. n. 42. Clar. n. 5. Caualcan. de brach. Reg. part. 4. n. 121. Guazzin. d. n. 3. vers. Si vero, Cartar. sup. nn. 287. Tusch. num. 4. & ltr. P. conc. 224. num. 31. At ad huiusmodi pœnae commutationem, vt iudeus consular Principem, si comodi posset, monent Clar. Cartar. Guazzin. & alii. Hæc vtique sunt seruanda, cum reus manus duas habet vñam aridam, & omnino inutilem, & alteram sanam, sive dexteram, sive sinistram, quæ lege abscindatur, quia id est valcam habere manus, ac duas, quarum altera vt non potest, argum. I. idem. O filius 10. ff. de edit. lit. & dict. Sieque aut manus iuutilis truncabitur, aut alia pœna subrogabitur.

Ibi: Ex quibus expendere.

De hoc Bouadil. lib. 5. cap. 2. num. 94. 67. Pet. Greg. dict. cap. 10. num. 4. qui meminere legis Charodæ, quæ iniulam monedula quidà afferebat, eo quod sibi erubatur oculus, quem vñcum habebat, cu ipse duos habent alterum erubet, quo malus detrimentum, quam iniulit, sufficiat, quandquidem viu pœnitutis privabatur. Simili ratione Lorensum lex duranmis videtur, quoniam erubens oculum monocolio, si sibi duo sufficiantur maiorem dolorem patitur, quam ille, quanquam vterque luce pariter orbatus existat, atque ita talionis acerbitudinem illa constitutio transgredicatur.

Nom. 6.

Reus in aliqua arte, vel professione in 68 signis non est pœna mortis, aut alla; per quam inutilis efficiatur, coercendus, sed Principe consulto, pœna crit remittenda per iudicem, aut commutanda. l. 1. tir. 32. part. 7. vbi Gregor. Lop. glos. 5. Ant. Gom. varia. lib. 3. cap. 13. num. 36. vers. Tertius casus, Marant. de ordin. iudicior. part. 6. Exequiatio sententis. num. 69. Tiraquel sup. cas. 50. num. 1. Clar. 9. fin. q. 60. num. 26. Bacea de inop debitor. cap. 16. in fine, Tusch. lit. E. conc. 4. 8. num. 19. Cœpol. cas. 2. Carrer. in prax. iii. de homicid. q. 7. n. 7. Narbona in l. 35. glos. 5. num. 35. tit. 3. lib. 1. Recopilar. Farinac in prax. q. 9. 8. num. 134. Plaça de delict. lib. 1. cap. 33. num. 1. Aules in cap. 1. Pretor. verb. mandamenti, num. 24. Horat. de priuilegiis cho- tar.

lar. cap. 83. Villadieg. in Politic. cap. 3. num. 353.

69. Similiter nec poterit torqueri, si perculum sit, ut peritus moriatut, aut inotilis sit, Ant. Gom. sup. Ghirlant. tract. de questionib. & tort. cap. 6. num. 9. 10. Gom. Vai. in prax. lib. 1. cap. 23. num. 26. Villadieg. sup. Curia Philip. 3. 5. Sententia 17. num. 20. Farinac. quest. 41. num. 88. vbi referat alios.

70. Excellentia autem artificis testibus est probanda, nec minus quam quindecim sufficiunt, Baiard. ad Clar. d. quadj. 60. num. 97. Farin. cum ays d. quadj. 98. num. 139 & probatur ex l. vniuersit. que 7. C. de proxim. sa- cror. servitor. lib. 1.

71. Limitatur precedens conclusio, si propter feditionem, latrociniūm aliudque cri- men sive venia puniendus r. us, nam magis Reipublice inoribus nocet, qua- arte proficit. Farinac. d. q. 98. num. 135. Baiard. num. 98. Tiraquel. num. 2. Cœpol. caur. 3. Vai. vbi proxime.

Ibi: Ego vero existimo.

72. Docent communiter DD. necessariō Principe esse contulendum a iudice ma- xime post tenetiam ad huiusmodi cō- mutationem, vel remissionem poenar. vt ex nuper allegaris constat. d. Clar. d. nu- 26. Farinac. num. 138 & alij diliguntur inter superioris indices, & inferiores, at- que ita intelligentur eis, quod in præ- bus tradit D. Couar. de supremis iudici- bus.

Num. 7.

73. Fur pro primo furto nequit de iure capit. p. d. aut membro mutilari, sed arbitrio iudicis ultra poenam pecuniarā corporaliter ei puniendus. Menoch. de arbitriis lib. 2. cap. 295. num. 7. 8. Ant. Gom. d. lib. 3. cap. 5. num. 4. Gregor. Lop. in l. 18. glof. 5. tif. 4. part 7. Gutier. de delict. quest. 154. num. 33. 34. Clar. in prax. 6. Furtū. num. 7. Pet. Gregor. Syntagmat. in. 37. cap. 2. num. 7. Farinac in prax. quadj. 23. num. 3. Tulch. lit. F. conc. 56. num. 6. Peguera de- cl. 27. num. 1. Cœuall. commun. tom. 1. quest. 741. num. 1. Pichard. p. ures cumulans in manudiction. ad prax. part. 3. 6. 4. lit. F. num. 60. 61. Boer. decr. 173. num. 7. Quod limita cum furtum sit aleatorii tenet, pere- quo luditur, iuxta l. 1. ff. deale. 7/1. & aleatorib. vbi Albert. num. 3. Florian. num. 5. Pacian. de probat. lib. 2. cap. 25. num. 101.

quia nulla poena subtrahenti infligitur. Quid de furto maximo, vide infra num. 91. 92.

74. Premissa conclusio non obtinet, si fur 74 to aliud admittatur delictum, tunc enim etiam poena mortis pro primo furto poterit imponi. Sic turpiens rem Sa- craria de loco Sacro, sine distinctione ca- pitis poenas dat, nisi rei paritate, aut mi- nori reitate excusat, Farinac. quadj. 172. num. 11. Menoch. sup. cas. 3. 89. num. 12. cum seqq. Bart. in l. sacrilegia nam. ff. ad leg. trl. Thom. del Bene de immunit. Ecclesiast. tom. 1. cap. 1. dub. 1. scit. 4. in fine, Gregor. Lop. in l. 18. glof. 9. tif. 14. p. 7. Anton. Gom. num. 11. Si etiam turpis quinque folli- dos, ultimo supplicio damnatur, capa. 9. Siquis quinque, de pac. tenend. & etiis violat. in vbi. feudor. quia per tale furtum pax violabatur, vt notant omnes fere, quo- num. precedentia audamus, plureque at- tentare de conlectu tuis illud non tenari. Sic: bigei summo supplicio afficiuntur, quanvis semel tale crimen admittatur, vbi illud sequenter solet parari, l. 19. tif. 14. part 7. l. 1. ff. De abigie, vbi quisque abigie, iur. cl. 1. 3. ced. vir. Ira. Ant. Gom. num. 13. Pichard. lit. A. num. 1. Pet. Greg. d. lib. 37. cap. 5. Alios calus receti, l. 14. 8. tif. 14. part 7.

Gratiorares verū, qui in mari, vel ter- 75 rá ex propōsito ad depravandū se con- struitur, pro primo occid. nisi m. or ho- nonis subiequatur, (supendi non debet alteri iudicii arbitrio coercēti sunt ius re communitati), l. ea. italiū. 8. glof. 5. Boer. decr. 173. num. 7. Ant. Gom. Molin. de iur. & iur. tom. 3. disp. 6. 5. num. 31. Gutier sup. quest. 156. ex num. 3. Pe- guera decr. 40. num. 6. Farinac. quadj. 167. virum per l. 18. lit. 14. part. 7. ius comu- ne sit correctum, itay latrone nisi & pi- ratā pro primo admisso, etiam citra ne- mant Ant. Gom. vbi proximè. Aul. sup. in in l. 7. num. 108. tif. 11. lib. 8. Recopiat. Sa- logat de vbi & confutud. cap. 5. num. 24. d. l. 18. glof. 6. 7. Molin. vbi proximè. Gu- tier.

75. t. r. qui bene probat, vbi sup. & num. 7. Si verò bis latrocinium perpetraret suminū supplicium indistincte latinebant, Mo- lin. num. 30. Ant. Gom. cum alij d. num. 10. Gutier. num. 7. Gregor. Lop. sup. Suffi- cirque sola aggressio, Gutier. cum alij num. 9.

76. Fures itidem siue effractores, qui rup- to patiēt, vel ostio domus viole enter- randi causā ingrediantur pro primo furto morti non sunt tradit, sed iudicē arbitrio plectantur, Farinac. num. 27. Gu- tier. quadj. 157. num. 4. Ant. Gom. num. 12. Molin. num. 27. Gregor. Lop. in d. l. 18. glof. 8. Pet. Greg. d. lib. 37. cap. 14. m. 2.

Ibi: Dicitur autem latro famosus.

77. Quis dicatur famulos latro non omnia- do expedītū et propter opinionū va- rietaēt, de quo latissimē per Farinac. quadj. 166. ex num. 7. D. cian. tract. crimin. lib. 9. cap. 29. Gutier. d. quadj. 156. num. 2. Gregor. Lop. in d. l. 18. glof. 5. & licet non pauci lentiant eos lohos latronos ce- feri, qui polisi non satiarī, poliaros in- terficiunt luxta illud Horatii, ep̄iol. liba. 1. epis. 2.

Vt ingulent homines fregit de nocte latrones. Verius tamen est ac communis, omnes, qui vias publicas obdūt cum armis, vt iter facieatibus bona auferant, quanvis non occidant, latrones nuncupari, qui & cōstutuēt latrocinandi famosū appellāt. Vt in luxta, d. l. capitalium, 9. Fa- m. 5. os, alluculari potest, famulos etiam dici ob enormitatē facinoris illos, qui vitam cum bonis auferunt. Plura iura in quibus latronū mentio fit, cumulatūr le- xic. iur. verb. latrones, vbi vnde dicti sunt, nempe à latendo.

78. Hinc sit, vt quanquam cum D. Couar. in præsentis muli doceant latronem fa- mosū esse, qui sapè clancūlum furatur, tamen tenēdūt est, hunc furem famo- sum esse, non latronem, quia per reperi- tionem eiudem actus furtum in latroci- nium quorū natura diueria est, trans- ferre non pot. sit. Notant Angel. in l. 1. Praetor. sit. 9. Ad ues. ss. de seculi. v. olar. Gutier. vbi proximè. Gregor. Lop. d. glof. 6. Molin. num. 8. Farin. quadj. 167. num. 5. Bald. in d. 4. Ant. sed nouo iure, c. de feru. fugitiu. num. 3. notab. 30.

Ibi: Im præscundo furto apud Hispanos.

79. Hanc legem Fori imponetem poenam

morti pro secundo furto in vbi non es- se, proficitur Aceued. sup. num. 94. Gut- tier. q. 154. n. 45. Greg. Lop. d. glof. 5. col. 3. ve s. 1. ro secundo verò furto, Ant. Gom. n. 6. in fine. Molin. n. 12. quanvis in Regno Neapolitano feretur conflitū, vt pro duobus furcis no[n] comitissis de rebus, etiam viiisimis, vt gallinis reu- moratur, vt refert po[nt]i Affiliis Caball. re- solut. crimin. cas. 19. in fine, quod ubi dū- rum videtur.

De iure communi pro secundo furto 80 poena aggrauatur iudicis arbitrio præter mortem, aut membris mutilationem, Greg. Lop. d. glof. 5. in fine, Aceued. num. 93. Ant. Gom. vbi proximè. Molin. num. 7. versi Dispositionem Farinac. d. quadj. 24. 44. Cantera in questionib. crimin. cap. 8. num. 10. Quanvis alij contradicat, quos recenter Farinac. num. 43. lege Regi. profectuēt furto poena mortis inflig- gitur, si bellū tempore committatur, l. 6. tit. 28. p. 2. vbi Greg. Lop. glof. vlt.

Ibi: Sed priorem sententiam sequitur. Quanquam verū ut de iure cōmūdi 81 fures non teneri ad poenam capitū pro tertio furto, quia d. l. capitalium, 9. Fam- osor, ad eos non peccat, vt conflat ex di- citis proximè num. 78. tamen de generali conlucrūdine apud omnes fere gentes obseruat, vt qui triple furtum admī- terit, iuspendio pereat. Ita tenent Greg. Lop. d. glof. 5. Menoch. sup. cas. 295. num. 17. Ant. Gom. num. 7. Clārd. 5. Furtū. n. 8. Gutier. quadj. 154. num. 48. Farinac. quadj. 23. num. 4. & quadj. 167. num. 48. Aceued. num. 93. Balard. ad Clar. vbi pro- ximè num. 27. Molin. vbi proximè & num. 8. Caball. sup. num. 2. Cantera. d. num. 10. vers. Nunc est vi tendūt, Tulch. lit. F. con- 564. num. 16. cum seqq. Pet. Gregor. d. lib. 37. cap. 2. num. 3. Peguera decr. 26. num. 3. Fachin. controuersiar. lib. 9. c. 9. in prin- cip. Pichard. sup. d. 5. 4. lit. F. num. 6. 1. Masicardi. de probat. conc. 838. n. 6. Vuipel. resp. 16 n. 3.

Quæ concluſio debet temperari, pri- 82 mo ut non procedat in suis rerum vi- lium, ac contemptibilium, pro quibus perdurum est, morti honinam tradi, Molin. num. 8. vers. In Regno, lal. iul. si ser- uis. num. 6. ff. de condic. cauf. data, Caball. sup. num. 3. Tulch. vbi proximè, num. 27. Aceued. num. 107. Vuipel. sup. num. 5. Co-